

Punjab Government Gazette

EXTRAORDINARY

Published by Authority

CHANDIGARH, TUESDAY, NOVEMBER 30, 2021 (AGRAHAYANA 9, 1943 SAKA)

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

(ਮਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਲੋਜੀ, ਪੰਜਾਬ)

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਮਿਤੀ 10 ਨਵੰਬਰ, 2021

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸੈਂਡ ਐਂਡ ਗਰੈਵਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ, 2021

ਨੰਬਰ ਪੀਬੀ/ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ/2021/5566.—ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਅਤੇ ਬੱਜਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸੈਂਡ ਐਂਡ ਗਰੈਵਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ, 2021 ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਰੂਲਜ਼, 2013 ਜੋ ਕਿ ਮਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲ (ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:—

- (1) ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸੈਂਡ ਐਂਡ ਗਰੈਵਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ, 2021 ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
(2) ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰੇਤ ਅਤੇ ਬੱਜਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਇਸ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਟੇਬਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Comparison table

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵਿਵਰਣ/ਵੇਰਵਾ	ਮੌਜੂਦਾ ਰੇਟ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ (ਰੁਪਏ)	ਤਜਵੀਜ਼ ਰੇਟ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ (ਰੁਪਏ)
1	ਰਾਇਲਟੀ	2.40	0.73
2	ਡੀ.ਐਮ.ਐਫ.	0.80	0.20
3	ਈ.ਐਮ.ਐਫ.	0.24	0.07
4	ਭੋ ਮਾਲਕਾਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	2.40	2.00
5	ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ	1.00	1.00
6	ਆਈ.ਟੀ. ਅਤੇ ਵੇਅ ਬਰਿਜ	0.10	0.10

7	ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਮਾਰਜਿਨ	2.05	1.40
8	ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਰਜਿਨ		
9	ਸਿਫਾਰਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੇਟ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿੱਟ ਹੈਡ ਤੇ ਲੋਡਿੰਗ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ	9.00	5.50

ਨੋਟਸ:

- 2.1 ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਦੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦਰ 60.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 18.25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ (ਭਾਵ 2.40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 0.73 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ)।
- 2.2 ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਨਰਲ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2018 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਨਰਲ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਲਈ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਨਰਲ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਫੰਡ 20.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 5.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ (ਭਾਵ 0.80 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ 0.20 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ) ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਲਈ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮਿਨਰਲ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।
- 2.3 ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਰੂਲਜ਼, 2013 ਦੇ ਨਿਯਮ 70 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੰਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਫੰਡ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਫੰਡ 6.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 1.75 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ (ਭਾਵ 0.24 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ 0.07 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- 2.4 ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਰੂਲਜ਼ 2013 ਦੇ ਰੂਲ 34 (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 60 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਕਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਰਾਸ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ (ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ।
- 2.5 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਦਰਾਂ ਤੇ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਮਾਰਜਨ 51.25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 35.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ (ਭਾਵ 2.05 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 1.40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ) ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- 3 ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਦੇ ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਟ ਤੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ/ਕਰੱਸ਼ਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਦੇ ਸਰੋਤ ਸਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਖਪਤਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਫਰਮਾਂ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੜਕਾਂ, ਸਿੰਚਾਈ ਕਾਰਜਾਂ, ਡੈਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਤ, ਬੱਜਰੀ, ਰਿਵਰ ਬੈਡ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ 250,000 ਕਿਊਬਿਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਵੇਅ ਸਲਿਪ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ

- ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਆਨ ਲਾਈਨ ਰਿਟਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੇਅ ਸਲਿਪਾਂ ਸਮੇਤ ਖਪਤ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਸਮੇਤ 50% ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ।
5. ਵਾਤਾਵਰਣ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਫਾਰ ਸੈਡ ਮਾਈਨਿੰਗ 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਵਰ ਬੈਂਡ ਖਾਣਾ ਜਿੱਥੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਰਿਪਲੈਨਿਸ਼ਮੈਂਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 6. ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ, 2018 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਜੂਦਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
 7. ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਤੇ ਵੇਅ-ਬ੍ਰਿਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ ਨਾਲ ਇੰਟੇਂਗਰੇਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।
 8. ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਾਈਟਸ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਖਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ/ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
 9. ਜਨਤਕ ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਮਾਈਨ ਸਾਈਟਾਂ ਦੇ ਪਿਟ ਹੋਂਡਾਂ ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੇਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਣ/ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਣਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
 10. ਜੇਕਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
 11. ਖਪਤਕਾਰ ਰੇਤ ਅਤੇ ਗਰੈਵਲ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ (www.minesandgeology.punjab.gov.in/index) ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਵੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 12. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਕਲੇਅ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਰੇਟ ਨੂੰ 10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਤੋਂ 0.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
 13. ਜਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪੱਧਰ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਾਰਨ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਮੀਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਰਤ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਰਾਏ, ਰਾਇਲਟੀ, ਪਰਮਿਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਾਹੁਲ ਭੰਡਾਰੀ,
ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,
ਮਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਜਿਆਲੋਜੀ।